

Sygn. akt V CNP 29/14

POSTANOWIENIE

Dnia 5 grudnia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie ze skargi N. Sp. z o.o. w M.
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego
w K. z dnia 7 czerwca 2013 r., sygn. akt III Ca [...]
w sprawie z powództwa N. Sp. z o.o. w M.
przeciwko Skarbowi Państwa-reprezentowanemu przez Prezydenta Miasta T.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 5 grudnia 2014 r.,

odmawia przyjęcia skargi do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 7 czerwca 2013 r. Sąd Okręgowy w K. oddalił apelację powódki N. Sp. z o.o. w M. od wyroku Sądu Rejonowego w T. z dnia 28 grudnia 2012 r., którym oddalono jej powództwo o ustalenie, że nieuzasadniona jest aktualizacja opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości Skarbu Państwa w postaci działek gruntu nr [...] i [X.].

Sąd Okręgowy podzielił stanowisko Sądu Rejonowego, że pozwany wywiązał się ze spoczywającego na nim ciężaru dowodu w zakresie przesłanek stanowiących podstawę aktualizacji opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego. Aktualizacja opłaty została dokonana na podstawie wyceny wartości nieruchomości przez rzeczoznawcę majątkowego w operacie szacunkowym. Koresponduje ona zarówno z ceną sprzedaży wskazaną w akcie notarialnym, obejmującym umowę, na mocy której powódka nabyła prawo wieczystego użytkowania tej nieruchomości jak i z ogólną tendencją wzrostową wartości nieruchomości, która zaznaczyła się w okresie od 2000 r., kiedy po raz ostatni ustalano wysokość opłaty za wieczyste użytkowanie.

W skardze powód zarzucił naruszenie art. 78 ust. 3 zd. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jedn. Dz.U. z 2010 r., Nr 102, poz. 651 ze zm. – „u.g.n.”) w zw. z art. 77 ust. 1 u.g.n. przez błędną wykładnię i niezastosowanie polegające na uznaniu, że wartość nieruchomości wzrosła, oraz że ciężar dowodu wykazania bezzasadności wypowiedzenia wysokości opłaty za użytkowanie wieczyste spoczywa na użytkowniku wieczystym; błędną wykładnię art. 157 ust. 1 i 2 u.g.n. przez uznanie, że przepis ten wskazuje wyłączną podstawę oceny operatu szacunkowego niebędącego opinią biegłego sądowego. Podniósł też zarzuty naruszenia przepisów procesowych - art. 385 i art. 386 § 1 i 4 k.p.c., art. 278 § 1 k.p.c., art. 228 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 382 k.p.c. Zdaniem skarżącej skutkiem wskazanych naruszeń prawa jest niezgodność zaskarżonego wyroku z art. 77 u.g.n. oraz art. 78 ust. 3 zd. 2 u.g.n.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przewidziana w art. 424¹ i n. k.p.c. skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku sądu drugiej instancji nie jest kolejnym środkiem odwoławczym, lecz nadzwyczajną instytucją prawa procesowego wprowadzoną w celu umożliwienia stronom uzyskania prejudykatu koniecznego do dochodzenia od Skarbu Państwa odszkodowania na podstawie art. 417¹ § 2 k.c. za szkodę wyrządzoną wydaniem niezgodnego z prawem orzeczenia sądowego.

Jak wielokrotnie wskazywał Sąd Najwyższy, pojęcie „niezgodności z prawem” prawomocnego wyroku, występujące w powyższych przepisach, ma suwerenne i autonomiczne znaczenie zdeterminowane przez istotę władzy sądowniczej i niezawisłości sędziowskiej, a w szczególności przez przyznanie sądom szerokiego zakresu swobody przy wykładni i stosowaniu prawa. Powszechnie zatem przyjmuje się, że wyrokiem niezgodnym z prawem w rozumieniu art. 424¹ k.p.c. w zw. z art. 417¹ § 2 k.c. jest tylko orzeczenie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, z ogólnie przyjętymi standardami orzecznictwymi lub wydane w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni czy oczywiście niewłaściwego zastosowania przepisu prawa. Niezgodność z prawem w rozumieniu omawianego przepisu musi mieć zatem charakter kwalifikowany, tj. elementarny i oczywisty. Jeżeli sąd nie wykracza rażąco poza granice przyznanej mu swobody orzeczniczej, to działa w ramach porządku prawnego i wydane orzeczenie nie może być uznane za niezgodne z przepisami prawa. Takie uchybienie mogłoby być jedynie przedmiotem zaskarżenia w drodze zwykłych środków odwoławczych, nie jest jednak wystarczające do uznania wyroku za niezgodny z prawem w rozumieniu art. 424¹ k.p.c. i art. 417¹ § 2 k.c. (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2007 r., I CNP 71/06, nie publ.; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 marca 2008 r., I CNP 116/07, nie publ.; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 grudnia 2013 r., II BP 6/13, nie publ.; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2014 r., I BP 5/13, nie publ.).

To swoiste rozumienie pojęcia „niezgodności z prawem” wyroku musi być także uwzględnione przy ocenie, dokonywanej na podstawie art. 424⁹ k.p.c., czy skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku powinna

być przyjęta do rozpoznania przez Sąd Najwyższy, czy też - z uwagi na jej oczywistą bezzasadność – należy odmówić przyjęcia jej do rozpoznania. Oczywiście bezzasadna, w rozumieniu powyższego przepisu, jest skarga, której zarzuty nie wskazują na opisane wyżej, kwalifikowane naruszenie prawa, stanowiące rażącą obrazę prawa lub standardów orzecniczych demokratycznego państwa prawa.

W niniejszej sprawie spór między stronami koncentrował się wyłącznie wokół tego, czy aktualizacja opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego była zasadna i czy organ wywiązał się ze spoczywającego na nim ciężaru dowodu okoliczności wskazujących na istnienie podstaw do podwyższenia tej opłaty, przewidzianego w art. 78 ust. 3 u.g.n.

Analiza uzasadnienia skargi prowadzi do wniosku, że w przeważającej mierze stanowi ona polemikę z dokonanymi w sprawie ustaleniami faktycznymi, a przede wszystkim z przeprowadzoną przez Sądy oceną dowodów, co jest niedopuszczalne w świetle zakazu zawartego w art. 424⁴ zd. 2 k.p.c. Podstawą rozstrzygnięcia sądów obydwu instancji było ustalenie, dokonane w wyniku poddania ocenie dwóch operatów szacunkowych wykonanych przez rzeczoznawców, prawidłowości sporządzenia których nie podważono w jedyny dopuszczalny sposób, przewidziany w art. 157 ust. 1 i 2 u.g.n., potraktowanych przez sądy jako dokumenty prywatne, a także aktu notarialnego wskazującego cenę, za jaką powódka kupiła wycenianą nieruchomość 30 czerwca 2011 r. oraz przy uwzględnieniu notoryjnego faktu, że ceny nieruchomości znacząco wzrosły od 2000 r., kiedy miała miejsce poprzednia aktualizacja opłaty. Poczynione ustalenia były więc pochodną oceny przedstawionych dowodów i faktów notoryjnych, nie zaś skutkiem wadliwego rozłożenia ciężaru dowodu. Zważywszy przy tym, że żadna ze stron nie wnosiła o przeprowadzenie w postępowaniu sądowym dowodu z opinii biegłego, nieprzeprowadzenie przez Sądy tego dowodu z urzędu i dokonanie ustaleń na podstawie innych dowodów, w tym także na podstawie dokumentów prywatnych, nie może być uznane za nieprawidłowość i to o charakterze rażącym. Sąd - co do zasady - nie jest zobowiązany do zastępowania stron w gromadzeniu materiału dowodowego (art. 232 k.p.c.).

Z przytoczonych względów, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania na podstawie art. 424⁹ k.p.c., uznając ją za oczywiście bezzasadną.

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, usytuowana wśród nadzwyczajnych środków zaskarżenia może odnieść zamierzony skutek tylko wówczas, gdy zarzucane w niej naruszenie prawa ma charakter kwalifikowany i elementarny. Nie jest ona natomiast instrumentem umożliwiającym do dochodzenia roszczeń odszkodowawczych w odniesieniu do każdego niesatysfakcjonującego strony orzeczenia (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 grudnia 2001 r., SK 18/00, Dz. U. Nr 145, poz. 1638).

Odpowiedź na skargę o stwierdzenie niezgodności prawomocnego orzeczenia z prawem została złożona po terminie ustawowym wyznaczonym w art. 398⁷ § 1 k.p.c. w zw. z art. 424¹² k.p.c., wobec czego nie stanowi czynności uzasadniającej przyznanie kosztów postępowania kasacyjnego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2002 r., IV CKN 1071/00, OSNC 2003/9/120).